

622

פרוטוקול מס' 17 א

מישיבת ועדת הכלכלה, סיום ג' י"ב סיון תשט"ז
(22.5.56), בשעה 11.10.

=====

ב. אבניאל - היו"ר	<u>חברי הועדה:</u>	<u>נכמ"ר:</u>
ס. יוספטל		
ס. אולמרט		
י. אלמוגי		
ש. רוזנברג		
ש. שורש		
ש. בז'רנו		
ש. פרלשטיין		
ס. קסיס		
י. ביצני		

מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר	מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר	מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר	מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר
מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר	מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר	מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר	מזכיר הועדה - מזכיר האגף התקציבים של האוצר

סדר-היום: הצעת תקציב האופרטיבי של אגף הנכסים לשנת הכספים 1956/57.

היו"ר ב. אבניאל: אני פותח את הישיבה.

היום עלינו לדון בתקציב האופרטיבי של אגף הנכסים של רשות הפיתוח. בהתאם לאמור בסעיף 5 של חוק רשות הפיתוח עלינו להמליץ בפני ועדת הכספים של הכנסת על אישור או אי-אישור של התקציב האופרטיבי של רשות הפיתוח, שהיום קוראים לו, תקציב אגף הנכסים או על הכנסת שינויים בתקציב זה. לצורך זה הזמנו את בניג'י המשרדים הנוגעים בדבר, כדי שיכניסו אותנו לפני ולפנים בכל העניינים הנוגעים לסוג זה הנקרא, רשות הפיתוח.

מר ארנון טילפן אלי לפני כשעה וביקש את סליחתנו על שלא יוכל להשתתף בישיבה זו משום שעליו ללחץ את שר האוצר והולנדי לשדה התעופה ולכן אולי מר זבגי ימלא את מקומו. בינתיים נודע לי שמר זבגי עסוק עתה בוועדת הכספים בקשר לתקציב הבטחון, על כן נצטרך לשמוע אותם בישיבה שניה.

היום נמצאים איתנו מנהל רשות הפיתוח מר לויין ומר קפלן מטעם אגף התקציבים של משרד האוצר. אני מבקש את מר לויין שבסקירה סרוכזת יכניס אותנו לפני ולפני בכל ענייני המטלכה הזאת: רשות הפיתוח - במה היא עוסקת, על מה היא שולטת, כיצד היא מטפלת בנכסים, מה היא עושה בהם וכו' וכו'. לאחר הסקירה חברי הועדה נודעתי לציגו שאלות. אני מניח שכולם עברו בינתיים על הצעת התקציב שהמציאו לכם בעוד מועד ואשר כוללת חומר רב.

קו

סר לוי יו:

קודם-כל עלי להתנצל על כך שהצעת התקציב הוגשה קצת בטאוחר. בעזרנו הרבה על ידי אגף התקציבים כדי להכין הצעת תקציב שתהיה מבוססת ויחיה כיסוי לכל פרט של ההוצאה וההכנסה. לא היינו מוכנים עם כל החומר בסוף השנה ועל כן העניין נתאחר. אבל לקראת התקציב הבא אנו כבר מטפלים בהכנת החומר כדי להגישו בעוד מועד.

כבוד היושב-ראש ביקש ממני סקירה מרוכזת על עצם מהותה של רשות הפיתוח. אינני יודע אם דברים אלה נאמרו כבר בעת אישור התקציב בשנה שעברה, על כן אתחיל מהתחלה ואסקורה בקצרה את כל השלבים.

כידוע לכם עם תום מלחמת השיחרור נשארו הרבה נכסים שבעליהם נעדרו מהארץ והיה הכרח לחוקק חוק אשר ישליט סדר בהנהלת הנכסים האלה, יקבע את אופן ניהולם והדרך בה אפשר יהיה לשלב נכסים אלה בחייה הכלכליים של המדינה. לצורך זה חוקק חוק נכסי נפקדים ובהתאם לחוק זה טובה האפוטרופוס לנכסי נפקדים אשר שלט על מיליוני דונמים אדמה ועשרות אלפים יחידות דיור בערים ובכפרים בהם שכנו קודם הערבים.

בשנת 1949 התעוררה בממשלה השאלה היך להכניס את כל הנכסים האלה לתוך מסלול החיים בדרך חוקית יותר ונאמר תבטיח יותר את בעלותה של המדינה על נכסים אלה; כי האפוטרופוס, לפי שמו כן הוא, לו הוקנו הנכסים רק לתקופה מסויימת, כלומר עלול לבוא זמן שהאפוטרופוס הזה יצטרך להחזיר את הנכסים. ברור שדבר זה לא היה יכול לקרות אצלנו, ועד כמה שזכור לי, כדי לפתור את השאלה הלכו בעקבות סקרה דומה במדינה יותר גדולה מאשר ישראל, פקיסטאן, שם גם-כן היתה בעיה של פליטים בין שתי מדינות. כאשר נעשתה האלוקה בין הודו לפקיסטאן היו מיליוני פקיסטאנים שעברו להודו ומיליוני הודים שעברו לפקיסטאן.

באותה מדינה חוקקו בשנת 1947 שני חוקים: החוק הראשון הוא חוק הדומה מאד לחוק נכסי נפקדים שלנו הקובע מינוי אפוטרופוס לנכסי נפקדים ואילו החוק השני מטרתו להכניס את נכסי הפליטים לתוך חיי הכלכלה של המדינה על ידי הקצאתם לפליטים ששבו לסולדתם ובדרך אחרת. אנחנו הלכנו בעקבות שני חוקים אלה ונאלצנו חוקק חוק רשות הפיתוח.

חוק רשות הפיתוח כולל הרבה טעם, מטאשר לרשות הפיתוח לעשות הרבה טעם, אבל הדגש הושם על הנאמר בסוגריים - העברת נכסים. היות ובחוק נכסי נפקדים נאמר שאין האפוטרופוס רשאי למכור נכסי מקרקעין אלא לרשות הפיתוח אשר תוקם על ידי הממשלה, הרי רשות הפיתוח היא המהורה את המכשיר המקבל את הנכסים האלה. היינו רשות זו, אליה עוברים כל נכסי הנפקדים אשר הוקנו לאפוטרופוס לפי החוק.

מבחינת פעולתה של רשות הפיתוח נצטמצמה עבודתה בהעברת נכסים, היינו קבלת הנכסים מהאפוטרופוס ומסירתם לו החכרתם למטרות שונות: התיישבות, מוסדות הממשלה וגם לפיתוח כלכלי כללי. עד חודש ספטמבר 1953 הנהלת כל הנכסים האלה היתה בידי האפוטרופוס לנכסי נפקדים ופעולתה של רשות הפיתוח היתה מצומצמת מאד, היא עסקה בקבלת הנכסים ומסירתם. בספטמבר 1953, בהתאם להחלטת הממשלה, הועברה הנהלת כל נכסי הנפקדים אל רשות הפיתוח על ידי חוזה כתוב וחתום כדין, שסמך לרשות הפיתוח את הנהלה וההחזקה של כל הנכסים שהיו מוקנים לאפוטרופוס בהתאם לחוק. החוזה קובע שרשות הפיתוח תשלם את השווי הרשמי של הנכסים, בוסף על כך יש מעיפים הקובעים את צורת התשלומים, הריבית וכו'.

סר לוין:

מאותו זמן הפכה רשות הפיתוח סניחידה קטנה ליחידה הגדלתית גדולה השולטת על כל הנכסים.

אחת הפעולות הגדולות שנעשו על ידי רשות הפיתוח היתה מכירת פרדסים. עשרות אלפי דונם פרדסים היו מוזקים על ידי רשות הפיתוח. חלק גדול מאד של הפרדסים שנשארו בארץ ללא בעלים, כנוצאה מהעדרות בעליהם מהארץ, איבדו את כושר תנובתם, אבל חלק גדול נמצא ראוי לשיקום ופעולה גדולה של שיקום נעשתה. אותם פרדסים שהועברו לרשות הפיתוח נמכרו ברובם הגדול. חלק גדול נמסר לאותן משבצות התישבותיות שהפרדסים היו באיזור שלהן, חלק נמכרו לחברות שעיבדו אותם וחלק נמכרו לאנשים פרטיים. ההחזקה של החלק הזה של הנכסים ברובו הגדול נבר מינו נמצא בידי רשות הפיתוח. בשאר דק מספר מועט של דונמים, כ-1,700 דונם שהם בהחזקת רשות הפיתוח - שהועברו למשרד החקלאות - עוד כ-800 דונם שעדיין לא שובצו במשבצות התישבותיות.

רשות הפיתוח חולשת היום על נכסים עירוניים. הנמצאים בשלש הערים הגדולות. אמנם להלכה רשות הפיתוח היא בעלת הנכסים גם בערים הקטנות, אבל ההנהלה המעשית של נכסים אלה בערים הקטנות, כמו לוד, רמלה, צפת, טבריה, נצרת, בית-שאן, הועברה בקסנו לידי חברת "עמידר", מפני שבמצא כי היתה כפילות בטיפול האדמיניסטרטיבי, מאחר שלחברת "עמידר" היו שיכונים במקומות הנ"ל; נמצא כי יעיל יותר ש"עמידר" תטפל בנכסים אלה כסוכנות של האפוסטרופוס. הסוכנות הזאת ממשיכה גם כאשר הנכסים עברו לרשות הפיתוח, באופן שרשות הפיתוח מטפלת בהנהלת הנכסים רק בשלש הערים הגדולות; תל-אביב, חיפה וירושלים.

מספר יחידות הדיור שרשות הפיתוח מטפלת בהן תוכלו למצוא בדף 4 של הצעת התקציב. המספרים הכלליים הם: 15,758 מבנים, 43,262 דירות, 68,745 חדרים ו-8,681 בתים-עסק. הנהלת הנכסים אמלה הולכת בעקבות התקנות לחוק נכסי נפקדים אשר קבעו את מידת שכר הדירה שהדיירים ישלמו בדירות אלה. עתה, לאחר שנכנס לתקפו חוק הגנת הדייר, רשות הפיתוח הלכה בעקבות החוק הזה ושכר הדירה נקבע לפי חוק נכסי נפקדים בתוספת המתאימה שקובע חוק הגנת הדייר.

מחוץ לזה מטפלת רשות הפיתוח בנכסים חקלאיים. הטיפול בנכסים אלה נעשה באמצעות סוכן: מחלקת הקרקעות של משרד החקלאות. בשנת 1953 קבע שר האוצר שמחלקה זו תהיה מוסמכת להחזרת נכסים חקלאיים שנמצאים ברשות המדינה - הן של המדינה והן אלה שהמדינה חולסת עליהם. זה נעשה לשם יעול הפעולה. משרד החקלאות נמצא בקשר מתמיד עם החקלאים, חוכרי הקרקעות, והועדים המטפלים בקביעת המכסות שתמסרנה לכל חוכר. מאז משרד החקלאות הוא הסוכן והוא מעביר את ההכנסות לרשות הפיתוח בניכוי הוצאות הטיפול וההחזקה. זה משתקף גם בהצעת התקציב.

רשות הפיתוח ממשיכה בעיקר בטיפול בקשר לפעולה המקיפה הנעשית לרישום הקרקעות, שהיו מוקנות לאפוסטרופוס, בשם רשות הפיתוח, בספרי האחוזה, ובמידה שרשות הפיתוח סוכרת נכסים - היא יכולה למכור דק נכסים עירוניים - ומחכירה נכסים חקלאיים לתקופה ארוכה המחייבת רישום בספרי האחוזה, הרי נעשית פעולה זו של העברת הרישום בספרי האחוזה של אותם נכסים.

פעולות המכירה נעשות בעיקר בערים: מכירת דירות, מגרשים וכו'. מגרשים נמכרים לשם פיתוח, להקמת מפעלים נכך הלאה בנהגים כי הדירות תוצעה לדיירים הדרים בהן; אבל לאחר שהדיירים אינם מעוניינים לקנות את הדירה - מוכרים את הדירה לאנשים אחרים. באותם לחוק כל מכירה צריכה לעבור שלבים שונים של אישור: ראשית מועצת רשות הפיתוח וגם אישור מטעם הממשלה. הממשלה קבעה ועדת שרים מיוחדת לעיסקות רשות הפיתוח וכל עיסקה כזו טעונה אישור של ועדת שרים זו.

יש תחת ידי חומר על העיסוק שבעשן בשנת 1955 על ידי רשות הפיתוח. בתקופה סה-1 בינואר 1955 עד ה-31 בדצמבר 1955 הושרו בוועדת השרים עיסוק על סך כולל של כ-6,250,000 ל"י: בתים - כ-1,100,000 ל"י, קרקעות - כ-5,00,000 ל"י, דירות - כ-83,000 ל"י. מולם למעשה נחתמו חוזים, באותה תקופה (מפני שאישור ועדת השרים אין פירוש הדבר מכירה סמך) לפי הפירוט הבא: בתים - 92 חוזים על סך של כ-1,300,000 ל"י, קרקעות - 140 חוזים על סך של כ-2,800,000 ל"י ודירות - 14 חוזים על 87,000 ל"י. אין רשות הפיתוח שבעת רצון עדיין מאיקף המכירות והיא מחפשת דרכים להחיש את המכירות האלה. ישנה כעת הצעה על מפעל מסכון לקניין, על ידי מתן אפשרות לרכוש את הדירה שלא בתנאים המקובלים. זה מסווג בעיקר לדיירים הדרים בדירות. התנאים המקובלים היו שהדיירים הצטרפו לשלם 50% משווי הדירה במזומנים; כעת גברו רוצים לאפשר להם לרכוש את הדירה על ידי תשלום במזומנים בצובה של 20% מערך הדירה ונת הסכום הנותר יצטרפו לשלם במשך 10 שנים עם ריבית של 7%. אדם יוכל לרכוש דירה אם ישלם בערך פי שניים מאשר שכר הדירה שהוא משלם כעת. על העניין הזה עדיין לא הוחלט, אבל אני מקווה שהתוכנית הזו תובא לאישור תוך החודשים הקרובים וגם תאושר ואז אנו מקווים כי תהיה מכירה הרבה יותר גדולה.

אשר לנכסים הקלאסיים. כפי שידוע לכם חתמה רשות הפיתוח על חוזה עם קק"ל על העברת כ-2 מיליון דונם מדמה הקלאסית לרשותה של קק"ל. זוהי אותה הקרקע עליה הוקמו הישובים מאז קום המדינה וגם מדמה שסופחה כהשלמה לישובים ותיקים. באופן כזה, מבחינת הקרקע הווקלאסית - בלי להביא בחשבון את שטח הגבב כולו - נשארו בערך כ-1.5 מיליון דונם שעדיין לא הועברו לקק"ל ולא יועברו. באדמות אלה מספיק מחלקת הקרקעות של משרד החקלאות בתור סוכן.

לרשות הפיתוח יש כעת תפקיד נוסף,

שהוטל עליה לפני כשנה ומחצה, עם חקיקת חוק רכישת מקרקעים. חוק זה בא לאשר פעולות שבעשו מאז קום המדינה, היינו קרקעות שנתפסו לצרכי התיישבות ולצרכי בטחון, ואשר הבעלות עליהם לא היתה ברורה. החוק קובע שהקרקעות ששר האוצר אישר בהודעה שנתקיימו שלשה תנאים: א) לא היו בחזקת בעליהם בתקופה מסויימת; ב) נתפסו לצרכי בטחון ותיישבות; ג) דרושות עדיין לצרכי התיישבות - תהייה מוקנות לרשות הפיתוח. החוק קובע את גובה הפיצויים שישולמו לבעלים אשר יוכיחו את בעלותם על קרקעות אלה.

כשהוחל בביצוע החוק נתברר שאם כי הרבה

מהנכסים שנתפסו הם בחזקת בעלים שאינם נמצאים בארץ, כלומר שהם נפקדים, ויש גם קרקעות של המדינה, הרי נמצא לרצון לרשות מספר יותר גדול של קרקעות מאשר היה בבעלות פרטית, כדי שרשות הפיתוח תהיה לה הבעלות החוקית ללא צורך בהסדר קרקעות מיוחד. בהתאם לכך הוקמה לרשות הפיתוח שטח של כ-1,200,000 דונם. האומדן אומר שבערך דבע מהשטח הזה נצטרך לשלם עליו פיצויים. החוק קובע את גובה הפיצויים בהתאם לחוק ההפקעות מתקופת המנדט, כלומר השווי לפי הערכה של קונה מדצון מדצון. אמנם בפקודה הזאת נאמר שהשווי ייקבע לפי הערך ביום ההפקעה, אבל החוק הזה קובע תמריך אחר, ה-1 בינואר 1950, כאילו אז נתפסו כל הקרקעות.

החוק עודי קובע סוגים מסוי על חקלאות,

כלומר שסחיייתם היתה בחקלאות, ושאינם לקבל כפיצוי שטח שיטפיק להם לסחיה, והוא מסמיך את שר החקלאות לקבוע מי הוא האדם שסחיייתו היתה על חקלאות ומהי המכסה הדרושה לו.

כעת נעשית פעולה ענפה של רישום התביעות,

קביעת גובה הפיצויים ותשלום הפיצויים. עד עכשיו שולם סך כולל של כ-1.2 מיליון ל"י כפיצויים לנכחים. לעדבים נספרו כ-13 מלף דונם.

סר לוין:

קרקעות אלה בחלקן הגדול משולבות בתוך 2 מיליון הדונם שהועברו לקק"ל. בהתאם לחוק זה נרכשו גם נכסים של יהודים. למשל: כל השטח בתל השומר הדרוש למשרד הבטחון הוא אדמה של בעלים יהודים.

סר קולין:

חייתי רוצה לבגוע בעוד 4 נקודות לגבי פעולות רשות הפיתוח. ראשית כל לגבי הצד המדמיניסטרטיבי. בתקופה האחרונה חלו שנויים באגף הנכסים. עד עכשיו רשות הפיתוח, האפוטרופוס לנכסי נפקדים, האפוטרופוס לנכסי גרמנים ואגף מקרקעי המדינה היו 4 יחידות נפרדות, אמנם תחת גג אחד, אבל ביצעו שירותים באופן נפרד. בזמן האחרון 4 יחידות אלה אוחדו ועל ידי זה הושג צמצום במדמיניסטרציה ויעול. בתקציב האופרטיבי מופיעות שלש יחידות מפני שכל פעולותיה של מחלקת מקרקעי המדינה מופיעות בתקציב המדינה. בתקציב המדינה מופיעות גם ההוצאות הארגוניות של שלש היחידות האחרות אבל ההוצאות האופרטיביות שלהן מופיעות בהצעת התקציב המנוגדת לפניכם.

בתקציב הרגיל, במסגרת משרד האוצר, נמצאות ההוצאות הארגוניות של כל אגף הנכסים, נמצאת שם גם הפחתה טכניקת של שלש היחידות האלה, שהפעולות האופרטיביות שלהן אינן נמצאות במסגרת תקציב המדינה.

נקודה שניה שרציתי להעיר היא בקשר לפעולות האופרטיביות של אגף הנכסים, אני מתכוון לפעולות בנוגע לפיתוח בערים: איזורי תעשייה ואיזורי מסחריים (אם נותר לקרוז להם כך). המעולה נוגעת בעיקר לאיזורי תעשייה במקומות השונים. ישנן גם פעולות פיתוח סיוחדות, כפי שתמצאו בתקציב הפיתוח, למשל: פיתוח צפת ופיתוח שיקמובה.

ישנה גם בעיה בקשר לחברה, פרדס בחסכון. בחברה הזו רשות הפיתוח שותפת ב-50% ולמעשה הסכום שמופיע כאן, ההוצאה של 50,000 ל"י, זוהי הוצאה שכבר נעשתה ועכשיו מבקשים את אישורה של הכנסת לכך.

היו"ר ב. אבניאל: מבקש את חברי הוועדה להציג את שאלותיהם.

ט. גולמרט:

(א) אני חוזר לשאלה על ההוצאות הארגוניות. בהצעת התקציב מופיע בסעיף זה סכום כולל של 1,966,000 : 1,683,000 רשות הפיתוח, 257,000 האפוטרופוס לנכסי נפקדים ו-26,000 האפוטרופוס לנכסי גרמנים. בתקציב הרגיל של המדינה לא נמצאת פירוט להוצאות אלה.

כידוע רשות הפיתוח חולשת גם על פרדסים ועיבוד הפרדסים כולל את ההוצאות הרגילות; האם סעיף הוצאות ארגוניות כולל רק את הוצאות המנגנון המשרדי או גם הוצאות מלא בשדה, בשטח? טבל סקום אני מבקש לדעת את הפירוט המלא של הוצאות אלה.

(ב) ענין מטעי האדמה. מטעי המגנטה הם עדיין סעיף נכבד בנכסי האפוטרופוס, הם כוללים כ-56 אלף דונם. הייתי רוצה לדעת מה הם היחסים בין רשות הפיתוח לבין מטעי האדמה? למשל: החכרת שטח של גפנים, דמי החכירה הם 1.5 ל"י לדונם. אם החכירה היא למוסד ממשלתי - אני יכול להבין את הדבר, אבל אם השטח הזה נמסר לפרט במחיר זה - הדבר קצת תמוה. הייתי רוצה לקבל פרטים על כל העיבודים של מטעי האדמה.

(ג) בקשר לעיבוד הפרדסים. לא מופיעה בכלל החכרת פרדסים. לי ידוע שמחנץ למכירת פרדסים יש בידי רשות הפיתוח שטחים שהם לא רק בעיבוד. כאן ישנה טבלה בקשר לעיבוד הפרדסים, ובם שותפות

עם "יכין-חקל" ו"פרדס סינדיקט", אבל אני חושב שיש פרדסים הנמסרים לגופים ציבוריים או לאנשים פרטיים ומקבלים דמי חכירה. האם אין דבר כזה? אני מתכוון לפרדס שהאדמה, למשל, הועברה לקק"ל אבל העצים הם עדיין של רשות הפיתוח ורשות הפיתוח מקבלת בינתיים דמי חכירה. סעיף זה אינו מופיע בכלל בתקציב האופרטיבי.

ד) בתי-בד. למה הטמסלה צריכה להחזיק בתי-בד אלה? בהוצאות מופיע סכום של 10,000 ל"י ובהכנסות סכום של 7,000 ל"י. אני מבין שבתי הבד האלה דרושים לחקלאים והיה זה יותר טבעי למכור את בתי-הבד האלה ולא לשאת בהפסדים.

ה) ענין משרד החקלאות. משרד החקלאות חולט על קרקעות והוא כעין סוכן של רשות הפיתוח. אני מבקש לקבל הסברים על השתתפותכם ב-120 אלף ל"י בהוצאות משרד החקלאות. בתקציב הרגיל של המדינה מופיע גם-כן סעיף הוצאות...

מ. ספילן: זהו אותו סכום בדיוק.

ט. גולדברט: ו) בקשר למכירת פרדסים: איזה סוגים נקבעו על ידי רשות הפיתוח, מה המחיר של כל סוג, למי נמכרו ובאיזה מחירים, מהו הסודוס של המחירים השונים לגופים שונים - לא בהתאם לסוג וטיב הפרדס אלא לפי הגוף והאנשים? האם זה בכון או לא?

ז) בקשר עם כך אני רוצה לקבל פירוט יותר מדויק של מכירת הציוד החקלאי, כי ההסבר שלכם הוא סתמי. מהו הציוד, באיזה מחירים נמכר, למי נמכר?

ח) רשות הפיתוח משתתפת בסכום של 100 אלף ל"י בהכשרת הקרקעות להתיישבות. אני לא נתקלתי בתופעה זו והייתי רוצה לדעת במה זה מתבטא; האם אתם מקבלים את ההוצאות מקק"ל או זו ג'טטה כלפי הקק"ל?

ט) עיבוד פרדסים. יש נדרשות מסויימות של עיבוד פרדסים. לפי הטבלה כאן ההכנסות משטח של 1,800 דונם מסתכמות ב-69 אלף ל"י ולדעתי זו אינה ההכנסה המקובלת מדונם פרדס. למה ההכנסה היא יותר נמוכה מהרגיל?

מה שנוגע להוצאות יש סעיף אחד שמינו מתקבל על הדעת, למשל קטיף - 900 פרוטה לתיבה; מחיר זה אינו מקובל, אפילו מחירי העליה שהיתה במחירים השנה. לדעתי 700 פרוטה לתיבה זהו מחיר ריאלי, ואינני מבין למה לממשלה זה צריך לעלות כל-כך ביוקר. ב"יכין-חקל" ההערכה היא 600 פרוטה. גם בנוגע לאריזה אני רואה הוצאות מצמרזות-1100 פרוטה לתיבה; זהו מחיר לא מקובל בחוגי הפרדסים, לכל היותר הייתי מסכים עם 900 פרוטה לתיבה.

י) עיבוד מיוחד בזבל אורגני - 40 אלף ל"י. סעיף זה אינו טובן לי. אתם הולכים למכור פרדסים ולהואתם משקיעים 40 אלף ל"י בזיבול?

מ. לוי: הכוונה היא לתחנת הנסיונות בבית-דגון.

פ. גולדברט: אז זה אינו חטא אם מוסד מטמלתי אחד עושה משהו עבור מוסד מטמלתי אחר.

יא) קרקעות. מופיעים סכומים ניכרים, כ-2 מיליון ל"י לפיצויים. הייתי רוצה לדעת למי שולמו פיצויים אלה ומה הסיבות. מופיע סכום של 1.6 מיליון ל"י לתשלום פיצויים ועוד סכום של 400 אלף ל"ע להפקעות לצרכי ציוד; הייתי רוצה לדעת אצל מי הופקעו קרקעות אלה ולצורך מה?

י"ב) לגבי השתתפותכם בעיבוד הקרקעות
בנגב. הייתי רוצה לדעת למה סעיף הרווחים אינו מפורט? מני מנין
שזה ענין חלואי, אבל בכל זאת אני חושב שצריך להיות איזה פירוט.

י"ג) פיתוח שיקטובה. לא טובות לי
השותפות עם עיריית חיפה לפיתוח השטח. מהי הטענה של פיתוח שיקטובה
ומה חושבים לעשות בשטח זה?

ש. רוזנברג: ברצוני לשאול כמה שאלות כלליות.

א) על איזה בסיס הועברו 2 מיליון הדונם
לקק"ל ונשארו 1.5 מיליון דונם? האם זה היה לפי בקשת הקק"ל, שביקשה
שטח זה ולא אחר, או רשות הפיתוח קבעה את הקווליתיקציות לגבי הרכישה
של הקק"ל?

ב) ביחס להכשרה: איזה קרקע מכשירים -
לפני הסכירה או אחריה? האם הקרקעות שהועברו לקק"ל קיבלו גם כן
שירות זה?

ג) האם יש איזו תוספת על הפיצויים האלה
לפי סדר היוקר או לפי איזה חשבון אחר?

הי"ר ב. אבניאל: אני מעוניין לקבל לעיון רשימה שמית של
חלוקת הקרקעות שנעשתה על ידי הקק"ל:
למיזה גופים במסרה אדמה, מהו גודל השטח, מהו אופי השטח, איפה נמצא
השטח הזה? אני מניח שרשימה זו צריכה להימצא באיזה מקום. תעמידו
אותה לרשותנו לשבוע ימים וסי שירצה יעיין, יבדוק, ירשום לו מה שהוא
רוצה. אני מעוניין לדעת מהו גודל הקרקע שאינה נמצאת כבר ברשות רשות
הפיתוח אלא הועברה מרשות הפיתוח. אנו זכאים לדעת מה נעשה באדמה זו.

ב) באותו ענין אנוכי מעוניין לדעת את
הנכסים העירוניים שמכרתם, לאן דווקא דירות אלא שטחים. מעניין אותי
לדעת לאיזה מוסדות נסכרו, באיזה תנאים, האם בחכירה או במכירה?

ג) חובות אגף הנכסים מסתכמים בסכום
של למעלה מ-3.5 מיליון ל"י. אני רואה שקריית אליעזר, למשל, סופיעה
בסכום של 1,080,000 ל"י. לעומת זאת העיר העתיקה בחיפה, נשאר עוד
חוב בסכום של 250 אלף ל"י ואילו העיר העתיקה בטבריה - 2 מיליון
ל"י. האם בעיר העתיקה בחיפה נעשתה ההערכה ב-250 אלף ל"י ונוסף
על זה שולמו 3 מיליון ל"י או העריכו בסכום קטן יותר ששום שהנכסים
אינם שווים יותר? אם כן, מה הם הנכסים האלה שאתם מעריכים בסכומים
כל-כך קטנים?

ט. ספיט: א) טען הוחל בביצוע חוק רכישת קרקעים
הוגשו בקשות רבות מטעם תושבים ישראלים
ולא הוחלט בענין בקשות אלה. אחת הסיבות הידועות לי היא העובדה שאין
אדמה מתאימה לפיצויים במקום אותם השטחים שנרכשו על ידי רשות הפיתוח.
האם רשות הפיתוח קבעה לעצמה תיכנון למתן פיצויים באדמות במקום
אותן אדמות שהזכרתי?

ידועים לי מקרים שניתנות אדמות כפיצויים
במקום המרוחק 20 - 30 ק"מ ממקום מגוריו של בעל הקרקע הקודמת והשטחים
הניתנים הם מצומצמים. האם מנהל רשות הפיתוח אינו סובר שהיה טן הראוי
להקציב לבעלים אלה שטח קרוב יותר למקום מגוריהם, בעיקר מאחר ששטחים
אלה שאוצעו להם הם מצומצמים ואינם מספיקים?

ט. קסיס; (ב) ברצוני לשאול מהו שטח הקרקע שניתן למשפחה שהופקעו הדירות. עד כמה שידוע לי השטח הניתן הוא 25 - 30 דונם; האם מנהל רשות הפיתוח סובר כי הדמת-בעל בשטח בעל גודל כזה יכולה להספיק כדי למרנס משפחה?

(ג) האם המאירים שמקבלים מהדירות מהבעלים החדשים, ישלמו אותה תמורה לבעל הקודם כאשר יחליטו שצריך לשלם לו, במידה שהנפקד הוא תושב הארץ והגיש בקשה כחוק?

י. ניצני: (א) בעקבות שאלתו של היושב-ראש ברצוני לקבל יותר פרטים בקשר למכירת הפרדסים, שנסכרו לגופים, ישוברים וכך הלאה, מסוים שהגיעו אלי תלונות קשות מפועלי המושבות המוענים שהם לא זכו לחלקות מתאימות והם היו רוצים להתבטט במושב. האם זכו פועלי המושבות לקבל חלקות מפרדסים אלה ואם כן - מהו גודל החלקות?

(ב) בנוגע לחברת "מטעי האומה" שמחתי לשמוע שכעת רוכזו 4 מוסדות ונמנעה הכפילות; אולם ברצוני לדעת לשם מה קיימת חברה זו? כי הרי פירוש הדבר עוד מנהלי חשבונות, עוד סלפונים, עוד טכונים וכו'. מדוע אינם מעבירים את כל הענין לרשות הפיתוח, למה מחזיקים חברה מיוחדת בשם "מטעי האומה"?

(ג) מדי פעם בפעם אנו קוראים בעתונות על הריסות ברמלה, לוד ועוד ערים נטושות ועל הסכנות הגדולות שיש בסכנות האלה. כמה זמן יימשך הקיום של המקומות האלה המשמשים לצרכי דיור בשביל אנשים שעוזבים את המעברות או מחוסי פרנסה והאם רשות הפיתוח, יחד עם העיריות, חושבת להיפטר ממהרה זו? ביקרתי לא מזמן בטכנה בלוד; חשכו עיני.

(ד) בתים בחסכון. נדמה לי שרשות הפיתוח נהרה קצת, מאחר שהמדינה הכריזה על מפעל כזה, ובני יודע שיפו, למשל, מתרוקנת מהתושבים האלה שוכנסו לגור בה לאחר הקמת המדינה. נדמה לי שאין לנו ענין כי יפו תתרוקן כפי שהיא מתרוקנת כעת. האם רשות הפיתוח מוכנה לעשות פעולה יותר אפקטיבית כדי לסכור את הדירות האלה לדיירים היושבים בדירות?

(ה) ישנה עוד שאלה שבשעתה הטרידה את ציבור הטווארים ובעלי הטלאכה: שכר הדירה הגבוה שהם שלמו. חנויות ברחוב בוטטרוס, למשל, הושוו, לצורך חישוב שכר הדירה, עם חנויות ברחוב אלנבי בשעה שהיקף העסקים בחנויות הנמצאות ברחוב בוטטרוס אינו מגיע להיקף העסקים בחנויות הנמצאות ברחוב אלנבי.

חקלאיות (ו) האם רשות הפיתוח ממשיכה להחכיר הדמות/לקק"ל או למוסדות אחרים לצרכי שיכון? לא פעם שמענו תלונות: עד מתי נמשיך "לרצוח" את האדמות החקלאיות שלנו ובהפוך אותן לטקום של "קוביות"?

(ז) האם יש רכוש של נפקדים בנכרות?

6 (ח) בעמוד של הצעת התקציב האופרטיבי אני קורא: "ההכנסות וההוצאות מוכסי רשות הפיתוח שבהנהלת "עמידר" בתקופה 1.4.55 - 31.3.56: הכנסות 1,076,829 ל"י; הוצאות - 754,000 ל"י"; פירוש הדבר שההכנסה הנקיה היא כ-300,000 ל"י בסך הכל, וזה אומר: לוד, רמלה, טבירה באר-שבע וכו'. האם כל המקומות האלה נותנים הכנסה של 300,000 ל"י בלבד? האם אין מקום לרביזיה בשכר הדירה שמסלמים הדיירים?

ש. בז'רנו:

א) זהו תקציב של הכנסות והוצאות. רשות הפיתוח, או אגף הנכסים, הוא האדמיניסטרטור של רכוש גדול מאד והיה מעניין לקבל מסבו מספרים הבנויים בצורה של טמזן: מהו ערך הדירות, מהי ההכנסה של דירות אלה, מה הן ההוצאות בתיקונים וכו', מהו ערך הפרדסים, מהו ערך הקרקעות, מהו אחוז הפחת על רכוש זה וכך הלאה. כל הפרטים האלה, בנויים בצורה של טמזן, יתנו לנו תמונה איך מנהלים את הרכוש הזה, האם הוא הולך ומאבד את ערכו או נותן הכנסה, האם זהו רכוש שמפסידים מסבו או לא.

ב) מהי המדיניות של אגף הנכסים ביחס למכירת הדירה לדייר? האם אגף הנכסים מעוניין למכור את הדירות לדיירים, את המחסנים למי שמתמש בהם וכך הלאה, ואם כן - מה הוא עושה כדי לעודד את הדייר לקנות את הדירה?

ג) ביחס לסעיף פרדסים. נדמה לי שבזמנו ביתה החלטה למכור את כל הפרדסים; מה נעשה; איזה שטח במכר, באיזה סכום?

ט. מולקרט:

בשאלתי לא שאלתי למי נמכרו הפרדסים; אני מבקש לקבל תשובה גם על כך.

ד) ביחס ל"מטעי האומה"; האם פה המקום והזמן לשאול שאלות או לא?

ש. בז'רנו:

מסופקני אם אוכל לענות על כל השאלות, אבל אפשר לשאול.

טר. לוי:

הייתי רוצה לדעת מהו הרכוש "מטעי האומה" מעבדת, מהו העיבוד, מהי התמורה שהיא קיבלה, מה הן ההוצאות וכו'. יש לי הרושם שחברה זו יזנה טבחה כרתווי.

ש. בז'רנו:

היו"ר ג. אבניאל: ביחס למחצבות: אני רואה שיש 122 מחצבות שהן בכסי טדינה ו-44 מחצבות שהן בכסי נפקדים; בשנה הקודמת הכניסו כל המחצבות 100,000 ל"י ואילו האוסדן לשנה זו הוא 30,000 ל"י. מסום שנלקחו בחשבון רק המחצבות שהן בבעלות רשות הפיתוח ולא גם המחצבות שהן בבעלות המדינה. אבל גם כן יוצא שכל מחצבה מכניסה סכום קטן מאד. אני רוצה לדעת למה זה חייב להיות כך? מדוע אין מטדלים למכור אותן לבעלים פרטיים? כן אני מבקש רשימה שמית: מי מחזיק במחצבות אלה והיכן הן במצאות. הרי מחצבה זה לא רק מקום אלא גם ציוד. יוצא שכל הסעיף הזה הוא הפסד מוחלט.

הייתי מרחיב את שאלתו של הה"כ בז'רנו ביחס למדיניות המכירה לגבי כל מיני נכסים: בתי בד, מחצבות וכו'. הרי כדאי שתיתנו את דעתכם על מדיניות המכירה, כי תפיסתנו התישית היא שבמקרה שגוף פרטי או קיבוצי רוכש את השטח או הנכס, יש לי הרושם שמבחינת המדינה זה עשוי להביא יותר תועלת מאשר אם אנו נמשיך להחזיק בבעלות הנכסים האלה בצורה כזו.

ש. רוזנברג:

בקשר להכנסות מ"עמידר". לפי התקציב האוטדן המסוער בשנה שעברה היה 400,000 ל"י ואני רואה שקיבלתם רק כ-300,000 ל"י, פירוש הדבר שהיה גרעון של 100 מלף ל"י. השנה אתם מעריכים את ההכנסות מ"עמידר" ב-475 מלף ל"י, כלומר ב-175 יותר מאשר בשנה שעברה. על סמך מה אתם מקווים לעליה זו בהכנסות מ"עמידר"?

אני רואה שגם ההוצאות גדולות מדי. הייתי רוצה לדעת מהי הסיבה לכך.

מהי מדיניות אנף הנכסים לגבי שכירת הנכסים
לאזרחי ישראל הערביים המעוניינים לקנות

ד. קסיס:

נכסים אלה?

ש. פרלשטיין:
בחוברת שהגשמתם לנו טופיעה הצעת התקציב לשנה
השוטפת, מופיע גם התקציב המאושר לשנת 1955/56.
הייתי רוצה לדעת מה היו ההכנסות בעין ומה היו ההוצאות הממשיות.
אנמדן ההכנסות לשנת התקציב הקודמת היה כ-20 מיליון ל"י; האם אמנם
ההכנסה הריאלית הסתכמה בסכום זה או בסכום אחר?

(ב) הייתי רוצה לדעת מהי המדיניות שלכם לגבי
דמי-שכירות. אם אינני טועה השתמשתם ברשות הניתנת על ידי חוק הגנת
הדייר כדי להעלות את דמי השכירות - ב-115, 130 ו-145; לפי איזה סודוס
אתם עומדים לנהוג בשנה השוטפת לגבי שכר דירה בבתי-עסק ובדירות מגורים?

ס. אולמרט:
ברצוני להוסיף עוד שאלה: הייתי רוצה לקבל
ביאורים על "הדרי ישראל".

הינ"ר ב. אבניאל:
אנר יושבים היום עד שעה 13.00. אינני מניח,
מר לויין, שתוכל לענות על כל השאלות, לכן
אני מציע שאתה, או מר קפלן, תענו על השאלות שברצתי לכם ביכולתכם
לענות. על יתר השאלות תוכלו לענות בישיבה שתקיימם בשבוע הבא.

אנר צריכים להגיש את המלצותינו לוועדת הכספים,
וועדת הכספים איננה יכולה לאשר את התקציב בלי שנגיש את המלצותינו.

מר לויין:
ברצתי לי שהרוב הגדול של השאלות אינן בוגעות
למספרים המופיעים בתקציב כי אם הן שאלות
כלליות על מדיניות רשות הפיתוח ועל פעולותיה. לכן אני מבקש שהועדה
תספיק בדיון, אבל את הצעת התקציב תעביר לוועדת הכספים.

הינ"ר ב. אבניאל:
יש לי הרושם שמר לויין טועה. אישור מספרים
תקציביים זהו הצד השני של המטבע ואולי הצד
הפחות חשוב, מכחינה ציבורית, מאשר הידיעה מה נעשה באופן מסמי. וזכאית
ועדה של הכנסת ראשית כל לדעת מה נעשה באותו שטח שבו מבקשים את אישורה.
ועדה של הכנסת אשר רוצה למלא את תפקידה חייבת לדעת את הדברים, וזה
אמצעי ההשפעה שבידיה.

מר לויין:
מענה לשאלות לפי סדרן - ראשון ראשון ואחרון
אחרון.

הה"כ אולמרט שאל על "מטעי האנוטה" ועל דמי
החכירה. דמי החכירה נקבעים לפי תעריף מסויים שקבע משרד החקלאות,
אין זה נתון לקביעה של רשות הפיתוח. רשות הפיתוח פועלת לפי אותו
תעריף וגם כל סוכניה פועלים לפי אותו תעריף.

הה"כ אולמרט אמר שהכנסות הפרדסים הן קטנות
והוצאות הקטיף, למשל, גדולות. כל ההוצאות וההכנסות של רשות הפיתוח
ברטמות במפרים ואלה הן העובדות. יכול להיות שלפי דעתו של מישהו
ההכנסות הן קטנות - אבל אלה הן העובדות.

מר קפלן:
יש שלש סיבות מקילות כדי להטביר את המספר
הקטן של ההכנסות - 69 אלף ל"י. טרביית השטח
הוא בשותפות, כך שההכנסות וההוצאות הן כחולקות. כלומר אם החישוב
היה לגבי כל השטח, הרווח לשני הגופים היה כפליים 69 אלף.

ס. אולמרט:
אבל גם ההוצאות מחולקות.

מר קפלון:
בסוף הטבלה טופיע שטח בן 500 דונם, שסכום ההכנסות שווה לסכום ההוצאות, וזאת מפני שהפרדסים ייטכרו בטווח השנה ויגבו רק את סכום ההוצאות. פרדסים בלה לא ישאו פרי עבור רשות הפיתוח.

שלישית, יש עיבוד מיוחד שעולה 40,000 ל"י - זיכרול בזבל אורגני של שטח בתחנת הנסיונות, וזה גם כן מקטין את ההכנסות.

אשר לתעריפים השונים בטעיתי ההוצאות, הם קרובים ביותר לתעריפים שמשך משרד טס הכנסה לפרדסים לצרכי הישובים.

מ. אולטרט: האם אתה טוען שהוא ממשך 900 טרוטה לתיבה?

מר קפלון: אני מתכוון לסך כל ההוצאות.

מר לוי:
מר אולטרט שאל בנוגע לפרדסים שהקרקע הועברה לקק"ל: מה בנוגע לדמי החכירה? פרדסים - וכל טטע - טוערכים על ידי ועדת הערכה מיוחדת וערכם יגורף לסחיר שקק"ל צריכה לשלם. בהתאם לחוזה היא צריכה לשלם בעד קרקע לפי הערכה מסויימת ובעד כל הצטוד לקרקע גם כן לפי הערכה.

מ. אולטרט: הרשה לי להביא דוגמה: פרדסים מסויימים אשר אחם. עוטדים למכור וקק"ל טופיעהבתור בעל הקרקע; על הקרקע ישנם עצים, טטע...
מר לוי: אותה קרקע אינה עוברת לקק"ל.

מ. אולטרט: ז.א. אתם מקבלים דמי חכירה עבור הפרדסים האלה; היכן זה טופיע בתקציב?

מר לוי: זה טופיע בהכנסות מפרדסים. הכנסה זו כלולה במוטדן ההכנסות מפרדסים.

מר זגני: יתכן שזה לא נרשם בסדר בתקציב, צריך היה להבדיל.

מ. אולטרט: מכירת פרדסים זוהי הכנסה טטוערת ומילן חכירה אינה הכנסה טטוערת.

מר זגני: הערה זו נכונה ונדמה לי שגם מנהנן הערנו אותה.

מ. שורש: בהתישבות החדשה, בטושבים, החדשה היא של הקק"ל אולם אותו טושב טשלם לרשות הפיתוח עבור הפרדס.

מר זגני: לקק"ל נטכרו גם הקרקעות וגם הפרדסים.

מ. אולטרט: אני טציע להטסיק כרגע את הישיבה ולתת אפשרות לאורחים להכין תשובות לכל השאלות.

מינ"ר ב. מבניאל: אני הצעתי להם לענות רק על שאלות שהם שולטים על החומר הקטור בהן. בעוד 10 דקות נסתיים את הישיבה.

מר לוי: לשאלתו של חה"כ אולטרט צריך לענות לבהי-הבד יענה מר קפלון.

מר קפלון: מילן הייתה קורט את הכותרת לל טעיף ההוצאה הייתה רגועה שאין הפסד בהחזקת טי-הבד טשום ומכונני טים. נכון טמכונני הטעיה גורמים כרגע טטטע-יף-הזה כולל בתי-בד

המסד, מפני שהם מכונים טים לסעת חירום. הטיפול בהם הכרחי, צריך
לספור עליהם ויש התנגדות מצד מפעל הטיים לסכור מכונים אלה.
ההכנסה מבתי הבד היא כ-7,000 ל"י אבל הוצאות ההחזקה מפתכמות בסכום
הרבה יותר קטן.

ט. אולמרט:

אם מכון טים עומד - אין בו טיפול;
אם הוא עובד - הרי צריכה להיות הכנסה.

ט. יוטפסל:

גם מכון טים עומד זקוק לטיפול.

היו"ר ב. אבניאל:

אני סבור שהערתו של חה"כ אולמרט איננה
בטקוטה. מינוני מתמצא בענין, יכול להיות
שגם למכון טים עומד יש הוצאות.

ט. אולמרט:

מכל מקום אני מבקש פירוט: היכן נמצאים
מכונים טים אלה ומה הן הוצאותיהם.

מר לוינו:

חה"כ אולמרט שאל על 120 מלף ל"י המופיעים
בהצעת התקציב והסועברות לסחלקת הקרקעות
של משרד החקלאות. סכום זה מהווה 20% של ההכנסות אשר באותם להסכם
בין רשות הפיתוח לבין משרד החקלאות ישמשו לכיסוי ההוצאות של הסחלקה
במסירת הקרקעות.

שאלה נחרת של חה"כ אולמרט היתה: האם
במסירת הפרדסים נקבעו מחירים שונים לא רק לגבי סוגים שונים של
פרדסים, לפי ערכם הממשי, אלא גם מבחינת מי רוכש אותם. התשובה היא
חיובית: לגבי ההתייחסות התנאים הם יותר נוחים מאשר לגבי אנשים פרטיים.
פרדס בערך לפי נקודות ונקבע ערך הנקודה. הערך לגבי קונים פרטיים
הוא יותר גבוה מאשר לגבי משקים. לגבי קונה פרטי נקבע ערך של כ-6
ל"י ומילו לגבי משקים פחות.

היו"ר ב. אבניאל:

האם נוכל לקבל רשימה: כיצד נטברו הפרדסים
ולמי נמכרו?

ט. אולמרט:

האם ערך הנקודה מתחשב בצורה של ההתייחסות,
למשל: קיבוץ, מושב וכו'?

מר לוינו:

הערך של נקודה לגבי ההתייחסות בכלל הוא
אחד. היתה קביעה אחת ולא היה כל שוני
לגבי הצורות השונות של ההתייחסות. רק לגבי קונים פרטיים נקבע ערך אחר.

ט. פרלמאנין:

למה נקבעו מחירים שונים לגבי התייחסות
ולגבי איש פרטי?

מר זנגבי:

במידה שאני זוכר היה מדובר על מסירת
פרדסים למשקים אשר למעשה ישבו באותם
המקומות בו נמצאו הפרדסים. כיוון שהנקודה ההתייחסותית היתה בטקום,
והיה צורך לסכור, נעשה הסדר כללי, היה גם ויכוח עד שקבעו שהו ערך
הנקודה. אחר הוא המצב כמסוכרים פרדסים שמינם צמודים לנקודות ישוב,
כאשר אתה יכול לסכור לפי שאתה רוצה. אבל אני מציע לחזור עוד לשאלה
זו.

ט. אולמרט:

ברצוני לשאול שאלה בקשר למסירת הציוד
החקלאי. רשות הפיתוח, שטיפלה בעיבוד
שטחים גדולים של פרדסים, היו לה מחסבים גדולים עם ציוד חקלאי; מאחר
שרוב רובם של הפרדסים הועברו להתייחסות או לאנשים פרטיים, נשאר הציוד
הזה.

מר לוינו:

חלק גדול מהציוד הזה יימכר לאגרת, הדרי
ישראל, החלק הנותר - על ידי מכרזים.
סחלקת העבודות הציבוריות היא הקובעת את צורת המסירה של ציוד מכני.

היו"ר ב. אבניאל:

בשבוע הבא נסע את התשובות לשאלות הנוחרות.